

GREENPEACE

תל אביב, 13/09/23

לכבוד:

מר יואב קיש, שר החינוך
מר משה ארבל, שר הבריאות ושר הפנים
ח"כ יוסף טייב, יו"ר ועדת החינוך של הכנסת
מר משה בר סימן טוב, מנכ"ל משרד הבריאות
ראשי רשויות מקומיות, מועצות מקומיות ואזוריות
ראשי מערכי ואגפי החינוך ברשויות המקומיות

הנדון: הפגיעה הבריאותית בילדי ישראל מיריעות הדשא הסינתטי במוסדות החינוך

אנו, הארגונים החתומים מטה, קוראים בזה למשרד החינוך כמו גם למשרד הבריאות ולרשויות המקומיות, למנהלי מוסדות החינוך ולהורים, לפעול להוצאתם המיידית של היריעות הסינתטיות ממוסדות החינוך ולהחלפתם במרחבים טבעיים המיטיבים עם הילדים ועם הסביבה.

יריעות סינתטיות כבשו את רוב חצרות המשחק של הילדים בישראל. תוך שנים מועטות הוחלפו חצרות משחק בגנים ובתי ספר, כמו גם בפארקים וגני שעשועים רבים בכל הארץ למשטחים של דשא סינתטי ומשטחי גומי צמיגים. גם צידי דרכים, כיכרות ושטחים עירוניים נוספים מצטרפים למגמה זו.

ה'תועלת' במעבר לדשא סינתטי היא ברורה - זה נראה ירוק ונעים, זה דורש תחזוקה קטנה יותר מאשר אדמה חשופה או דשא אמיתי (אם כי עדיין דורש תחזוקה), זה כביכול חוסך במים, ובמרחבים של ילדים - זה מספק משטח רך יחסית ומוגן מפני ה'פראיות' כביכול של האדמה שיכולה להכיל "חלילה" חרקים, לייצר בוך וכד'.

אך המשמעות הישירה למהלך זה היא שעברנו לגדל את ילדינו על מצע של פלסטיק, מצע מנותק וסינתטי, ויש לכך השלכות בריאותיות, סביבתיות וחינוכיות עצומות. לרצף את הגנים ובתי הספר בדשא סינתטי משמעו להפוך את סביבת הגידול של הילדים שלנו למוקד של כימיקלים ומתכות כבדות מסוכנות, למפעל לייצור כמויות של מיקרופלסטיק ולמעשה להפך הגמור ממרחב בריא ונכון להתפתחות תקינה של ילדים בכל מובן והיבט.

כימיקלים מסוכנים ומתכות כבדות: מחקרים רבים הוכיחו כי יריעות הדשא הסינתטי מכילות בתוכן מגוון של חומרים כימיים מסוכנים לאדם ולסביבה, ביניהם PFAS ומגוון חומרים מסרטנים, כמו גם מתכות כבדות כגון עופרת וכרום. מחקר של אוניברסיטת ייל משנת 2019 למשל, הראה שיש 306 כימיקלים בגומי הפירורים שבדשא הסינתטי ו-52 מהכימיקלים הללו סווגו כמסרטנים על ידי הסוכנות להגנת הסביבה (EPA).

הילדים נמצאים במגע ישיר ולאורך זמן עם יריעות הדשא הסינתטי ויריעות הגומי מצמיגים. במרוצת הזמן בעקבות השימוש ופגעי מזג האוויר הדשא מתפרק לסיבי פלסטיק ולאבקת מיקרופלסטיק אשר מתעופפת באוויר וחודרת לגוף הילדים בשאיפה, במגע בעור ובבליעה, יחד עם כמויות הכימיקלים שספוחות בה. קיימות ראיות מדעיות רבות על ספיחת מיקרו-פלסטיק לגוף האדם ועל נזקיו.

מבחינה התפתחותית: חצרות הפלסטיק עניות מאוד ביחס למכלול הגירויים אשר מצויים בטבע. ההתפתחות הסנסומוטורית של ילדי ימינו נפגעת. צמצום המגע הישיר של הילדים עם מרקמי הטבע, גובה מהם מחיר בריאותי ונפשי. אנו רואים עלייה תלולה בשכיחות מכלול הקשיים הקשורים בוויסות-עצמי וקשיים נפשיים. מחקרים עדכניים מציגים את התועלות הבריאותיות וחיזוק כישורי הוויסות הרגשי בשהות בטבע ומתוך כך, חיזוק החוסן הנפשי ומניעת חרדה ודיכאון. מגע עם אדמה, חול או דשא טבעי מהווה חלק מהקשר של ילדים עם הטבע, החלפתם ביריעות פלסטיק משמעה הפיכת גן הילדים והמשחקים ממרחב מפתח ומרפא למרחב מלאכותי ולא לאפשר להם את מגוון היתרונות הבריאותיים של אזור טבעי.

